УДК 373.5.091.33 : 811.11

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ВІДБОРУ У СВІТЛІ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Дмитренко О.В.

кандидат філол.наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Полтавський національний технічний університет імені Ю.Кондратюка

Всі існуючі методики навчання іноземної мови на початковому етапі можна умовно розділити на: метод заміщення, комунікативний метод, метод занурення. Досить ефективними є також ігрова техніка, розвивальна техніка та проблемна техніка. Зупинимося коротко на розгляді цих методів та технік.

Метод заміщення**.** Згідно з цим методом заняття відбуваються повністю українською мовою, іноземні (англійські, німецькі тощо) слова вводяться поступово. Весь матеріал супроводжується перекладом. Тільки тоді, коли реципієнт засвоїв лексику та добре знає переклад, українські слова заміняються іноземними. Цей метод є не дуже ефективним, але дослідники вважають його корисним на початковому етапі навчання іншомовного спілкування [2, с. 21].

Комунікативний метод передбачає мінімальне використання рідної мови на заняттях. Українською мовою слово вимовляється лише тоді, коли учень не розуміє значення слова. Для того, щоб це відбувалося якомога рідше, необхідно використовувати більше візуальних матеріалів (малюнків, відео тощо). Ефективність цього методу, на думку Нікітенко З.Н., достатньо висока [3, с. 54].

Метод занурення полягає у відсутністі використання рідної мови під час заняття. Учень засвоює іноземну мову на рівні з рідною. Цей метод є найбільш ефективним.

Зазначені методи мають охоплювати різноманітні техніки проведення занять, такі як ігрова, розвивальна, проблемна, проектна. Ігрова техніка є основою навчання дітей молодшого шкільного віку. Всі заняття відбуваються в ситуації «начебто»: начебто потрапили в казку, відправилися в подорож, прийшли в гості до лисички і т.п. Будь-яку тему можна обіграти, головне – використовувати більше наочності [1, с. 30].

Розвивальну техніку доречно застосовувати для учнів середніх класів**.** Ця техніка заснована на тому, що учень займається звичними для себе справами, але повинен називати усе, що він робить і бачить іноземною мовою. Наприклад: роздивлятися в книжці малюнки і називати їх іноземною мовою, називати кольори предметів, меблі у квартирі, посуд, їжу, явища природи, розповідати про членів родини по фотографіях, сортувати великі і маленькі предмети, називаючи їх іноземною мовою.

Проблемна техніка. Учень має сам здогадатися, як перекладається той чи інший вираз. Але труднощі у застосуванні даної техніки полягають у тому, що проблемна техніка розрахована на особистостей із розвинутим мисленням, а тому вона більше підходить для учнів старших класів.

Оскільки завдання навчання реалізується через його конкретний зміст, то методи навчання повинні враховувати специфіку навчального матеріалу, характер дій учнів, який потрібен для оволодіння цім змістом. Звідси виникає критерій відповідності методів особливостям змісту навчання. Необхідність цього критерію стає особливо очевидною, якщо мати на увазі, що метод визначають ще й як форму руху змісту. Один зміст може бути краще розкритий за допомогою індуктивного, інший – дедуктивного методу; один зміст може дозволити пошукове його вивчення, інший виявляється недоступним для застосування цього методу і т.д. Таким чином, ми вважаємо, що необхідна спеціальна оцінка можливостей різних методів у розкритті певного змісту.

У виборі методів навчання слід враховувати можливості учнів певного віку, і більш того, конкретної аудиторії. Критерій врахування можливостей учнів у виборі методів навчання припускає, що вчитель обов'язково вивчить попередньо рівень підготовленості до пошукової діяльності, до дедуктивного засвоєння матеріалу, до самостійної практичної роботи, ставлення до навчання, ступінь розвиненості самоконтролю у навчанні та працездатності. В залежності від цього і буде визначено поєднання методів організації, стимулювання та контролю у процесі навчання, до того ж, вчитель повинен прагнути поступово розширювати можливості учнів у використанні методів навчання, що активізують їх самостійність [2, с. 25].

Педагог повинен спиратися на критерій урахування власних можливостей по використанню різних методів навчання, урахування здібностей, які він має у малюванні, розповіді, які дозволять акцентувати увагу на певних методах. Учитель має розуміти також сутність різних підходів до класифікації методів, але найперше – мати у своєму арсеналі велику кількість цих методів, аби вдало та ефективно використовувати їх у навчально-виховному процесі в залежності від дидактичної мети і функціональної спрямованості.

Методи навчання як своєрідний набір інтелектуального інструментарію пізнавальної діяльності викладача та учнів не є алгоритмізованими одиницями. Оскільки педагогіка є наукою і мистецтвом одночасно, тому і підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчості педагога з одного боку і відповідати вимогам принципу системності з іншого боку. Важливо бачити основні ознаки методів навчання: вони визначають логічний шлях володіння знаннями, уміннями і навичками; відіграють роль інструменту обміну інформацією між учасниками навчального процесу; виступають регулятором пізнавальної діяльності учнів; сприяють стимуляції вивчення іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Иголкина И.Н. Моделирование изучения английского языка. // Вестник НЛП. – №14. – 2006. – С. 29-31.
2. Негневицька Є.І. Іноземна мова найбільш маленьких: вчора, сьогодні, завтра / Є.І. Негневицька // Іноземні мови у шкільництві – 1987. – №6. – С. 20-26.
3. Нікітенко З.Н. Технологія навчання англійської мови для дітей 6 років / З.Н. Нікітенко // Іноземні мови у школі. – 1991. – №4. – С. 52-59.
4. Щерба Л. В. Преподавание иностранного языка в школе / Л.В. Щерба // Общие вопросы методики. – М. : Наука, 1977. – 508 с.